

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. De Formicatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

LIBER SEPTIMVS.

IN DECALOGVM.

Non Aduiterabis.

VIRIA. quam hic prohiberi, vt certum supponimus; est vitium oppositum Castitati per excessum, & versatur circa delectabilia tactus in rebus Veneris, id est, in rebus ad generationem pertinentibus. Eius species numerari solent: Fornicatio, Sacrilegium, Adulterium, Incestus, Stuprum, Rapus, Peccatum contra naturam, quibus claritatis gratia; adde Impudicitiam, quæ consistit in tactibus, aspectibusque im-

modicis. De his ergo docui in *Methodo expedite Confessionis*, lib. 2. cap. 7. per totum, quæ cerè hic repetenda non essent. Verùm ne manca sit præsens tractatio, & ne ad alios libros, in re tam frequenti, & quotidiana, Lector ablegetur, hunc ordinem seruabo, vt in quolibet capite rescribam primò, quæ in *Methodo citatâ* docui; deinde cætera addam quæ absolutam reddant tractationem.

CAPUT I.

§. I. De Fornicatione.

IN *Methodo expedite Conf.* lib. 1. c. 7. §. 4. sin habes: Initium facimus à simplici fornicatione, quæ est prima luxuriæ species. Huc tamen multa neglegimus, quia hic frequentiora; Nam cæterum, non raro in aliis luxuriæ speciebus, quas mox subiiciemus, eadem evincunt.

1. Qui committit per illicitam copulam fornicationem; non satis explicat dicendo, peccasse contra Castitatem, sed addere oportet, se copulam habuisse. Ita de Lugo, *disp. de pen. sect. 5. num. 2. 38.* quia secus, non explicatur malitia propria copulæ fornicariæ, quæ est diversa à malitia quacunque contra Castitatem.

2. Qui committit tria, v.g. peccata cum tribus foeminais ejusdem rationis, non teneatur declarare fuisse tres fornicationes, cum satis sit dicere: *Ter fornicatus sum*. Ita Bonac. de Sacram. *disp. 5. q. 5. p. 2. sect. 2. §. 3. diff. 3. prop. 3. num. 14.* Ratio est, quia eadem est malitia, sive cum tribus, sive ter cum eadem nisi fortè aliquando id interrogat Confessor, ut occasio proxima tollatur, quæ ex illa frequentia cum eadem timeri potest: de qua dixi in *Methodo*, cap. 1. §. 1. m. 5. & 6.

3. Peccatum cum filia Confessoris, nec ex se est sacrilegium nec incestus; sed simplex fornicatio. Ita Fillius, *rem. 2. ar. 30. cap. 5. n. 205.* alijque. Quare, qui id committit, satis est fateri, se fornicatum esse. Præcindimus autem à sollicitudine Confessionis: Nam sollicitudo ejusmodi est specialiter constituenda, cum sit contra reverentiam Sacramento debitam. Præcindimus item, quando esse Confessarium, assumeretur ut medium ad peccandum, vel quid simile: tunc enim adesset nova malitia, vel contra reverentiam Sacramenti, vel contra similes Virtutes.

4. Virgo sive Vir ex Fill. c. 1. tract. 30. cap. 3. n. 71. sive Puella, ex Sanch. de matr. lib. 7. *disp. 4. num. 5.* Coninch. de Sacram. *disp. 7. dub. 4. num. 19.* qui prima vice, voluntarie frangit Virginitatem; non peccat peccato diverso à simplici fornicatione, secundum opinionem aliquorum: quare sufficit fateri fornicationem, nec obligatur virginitatem manifestare. Idem dic, si se poluat, si morose delectetur, si vir desideret virgi-

nem sine voluntate vim inferendi: in his enim non additur ex qualitate adiecta virginitatis, nova species malitia.

6. Fidelis peccans cum infideli: quantum est ex hoc capite, non peccat, nisi simplici fornicatione, ex opinione probabili. Ita Azor, lib. 3. cap. 29. *quest. 3.* licet etiam esse contra Religionem, id est, contra reverentiam Sacramenti Baptismi, non negem esse probabile. Ita Sanchez lib. 7. de matr. d. 5. num. 2. de Lugo *disp. 16. de pen. sect. 6. num. 36.*

7. Confirmit priorum probabiliorum: quia principalis ratio, cur dicendum foret, hoc esse peccatum speciale, est, quia Ecclesia, dum prohibet conjugium Fidelis cum infideli, prohibet etiam quancunque conjunctionem; cum sit idem motivum, id est, ut pro reverentia nostræ Religionis, vitetur illa conjunctio, quæ est damnosa tum ipsi Fideli, tum proli educandæ. Quæ est ratio Sanchez, *ibid.* allata, & approbata à de Lugo, *ibid.* Sed hæc ratio non multum vigere videtur: ergo, &c. Minor probatur; nam primò ubi vnum prohibetur, non intelligitur & aliud, quantumvis simile; ut est, notum in Iure. Multò plus, quia secundò, intervenit non parva disparitas: nam in Matrimonio est longè major conjunctio, quàm in copulæ fornicariæ. Tertiò, quia etiam sic intelligerentur specialiter prohibita civile commercium, colloquutio, familiaritas, imò & servitium infidelium, ex quibus oriri maius periculum sanè potest. Fateor esse peccatum, quando quis cum infidelibus (existente eversionis periculo, vel scandalo) familiariter degit: sed hoc non est illud de quo agimus; sed quid commune ad omnes actiones periculo peccandi expositas. Quartò, cum totam hanc malitiam specialem ducant adversarij à prohibitione Ecclesiæ prohibentis Matrimonium Fidelis cum infideli; sequitur, saltem regulariter, non esse novum formaliter peccatum: quia communiter talis prohibitio inculpabiliter nescitur; imò probabiliter, ut patet ex dictis, indicator non adesse. Denique pœnæ gravissimæ; legibus contra hoc peccatum constitutæ, ostendunt quidem gravitatem, sed non diversitatem specificam: sicuti pœnæ constitutæ in homicidium qualificatum, v.g. proditorium, non ostendunt differre specie à non qualificato. Sed hæc fati, contra nostram brevitatatis sectandæ consuetudinem.

8. Quid de Sodomia cum infideli: Respondeo, idem videri dicendum; nempe abunde esse, si fateatur quis,

Y 4 commissam

commisam à se fuisse sodomiam; si quidem, ut, ex dictis constar, non appareat, unde necessario derivetur specifica diversitas.

9. Quando quis, cum sit frigidus, v. g. Eunuchus cum aliqua peccat, debet fateri, se esse talem, ita Sanch. lib. 9. de matrim. d. 19. num. 8. Ratio est, quia tunc, non solum adest malitia fornicationis, sed etiam malitia contra naturam: cum addit frustratio finis naturalis, id est, finis generationis; atque inutiliter tum suum, tum fecundum semen à tali frigido provocetur.

10. Quando positivè invitas alios, sollicitasque, v. g. puellam cum qua deinde peccas; aliqui sentiunt, non debere te esse sollicitum explicare, te fuisse primum ad alliciendum. Ita To. Sanch. in select. d. 1. n. 24. in fine de Lugo de penit. d. 16. sect. 5. n. 142. ex sententia Vasq. sed est contra Thomam Sanchez in decal. l. 1. c. 6. num. 14. & contra Bon. de Sacram. disp. 5. q. 5. par. 2. §. 3. diff. 3. num. 19. eam enim malitia, licet non tam gravis, est, quando non invitans, cum illa peccas; adhuc enim particeps ejus peccati. Idem diximus in Methodo, c. 4. §. 1. num. 3. de confabulantibus in Missa. Idemque dic de turpi colloquutione, & similibus: neque enim propter eandem rationem, te obligo ad explicandum, an primus fueris. Quod si quis sollicitavit, sed deinde non processum est ad opus, vel certè multò potius debet sanè Sacerdoti id subijcere, ut potè peccatum sollicitationis distinctum ab ipso opere pravo.

11. Quando quis in copula non servat debitum modum, sed vel à latere, vel sedendo, vel præposterè, vel viro succumbente; modò servetur vas naturale, nec sit periculum effundendi semen extra vas (id quod tamen raro esse solet, quia matrix saltem partem majorem seminis attrahit: non est circumstantia necessariò constenda. Ita Sanchez de matrim. lib. 9. disputat. 16. n. 3. quia id accidentale est copulae, & in conjugatis, vel est veniale, si ob voluptatem, vel peccatum nullum, si in necessitate.

12. Qui incipit, nec absolvit copulam, debet explicare: quia licet tunc sit fornicatio ex actu; non tamen est re ipsa fornicatio, sed tactus impudicus. Ita Sanch. ibid. disp. 19. num. 3. Qui item eandem copulam incipit, & deinde resilit, semenque dispergit; debet id explicare: quia adest tunc duplex malitia, id est, fornicationis ex affectu, & mollitiei, quare ipsa semen dispergitur, ut ex se constat.

13. Quando quis carnaliter, vel alio quocunque peccato peccat; non est necesse explicare, se se exposuisse periculo peccandi, ingrediendo domum, v. g. puellam, & deinde peccasse: Sic de Lugo disp. 16. de penit. sect. 12. n. 511. quando enim hæc duo, id est se exponere periculo peccandi, & peccare simul concurrunt, nec inter ipsa tanta mora, vel contraria intentio intercedit, quanta necessaria est ad distinguendum vnum numero peccatum ab alio; vnum peccatum moraliter sunt. Id non est in Methodo, sed fuit tunc addendum, propter valde ratum casum, quo quis se periculo exponeret, mox statim penitenter, sed statim postea peccaret, &c. Nec potest obijci, esse quidem vnum numero, sed includere duas species malitias; nec, inquam, hoc potest obijci, quia se exponere periculo peccandi, & eodem peccato peccare, ejusdem sunt species. Quod si intercedit prædicta mora, non est mirum debere explicari, quia tunc sunt duo numero distincta peccata. Quia media ex se licita, vel ex se illicita adhibet, ut fornicetur, qua ratione fateri debeat, diximus in Methodo, lib. 2. cap. 1. §. 10.

14. De eo, qui ex consuetudine inveterata fornicatur, diximus in Methodo, lib. 2. c. 3. §. 3. De recidivo diximus ibid. lib. 3. c. 3. §. 4. Eum, qui cum magna contentione peccat, cum magna voluptate, cum tanta continua duratione, quia solum addit circumstantiam aggravantem; explicare eas circumstantias non necessariò debere, diximus item ibidem cap. 1. §. 18. de circumstantiis aggravantibus.

§. 11. Additio.

1. Fornicationem esse peccatum mortale, & contra naturam, asserere esse hæreticorum, decretum est Clem. Ad nostram de hæreticis: sed an sit solum peccatum iure positivo, an etiam iure naturali, atque adeo se sit intrinsicè mala; quæritur à Doctores. Et D. Randus quidem, in 4. dist. 3. q. 2. Martin. de Magistro, q. 2. luxuria, Caram in Theol. mor. à num. 1603. alique putant esse solum ex iure positivo, verum communis opinionem ferè Doctorem sententia docet esse ex lege naturali. Ita apud Val. tom. 3. disp. 9. q. 3. p. 3. & Sotum lib. 3. in 1. q. 3. contententem esse errorem in fide contrarium lege S. Thom. 2. 2. q. 114. art. 4.

Mihi duo sunt certa: Primò hanc communem esse veram sententiam: Secundò, data hac veritate, dicendum à nobis esse, dari rationem naturalem id certè probantem; sed ingenue fateri nos debere, eam à priorum non clare esse compertam. Ita solemus respondere cum de Cæli quibusdam decultis, cum de Quadrato circuli, aliisque similibus, etiam in Philosophia disputamus: ea nimirum certa esse, certisque rationibus posse probari; verum eas nondum adhuc fuisse manifestè ab illo propositas. Dixi (à priori) non à posteriore, satis manifestè probatur, præsertim ex eo, quod si non esset iure naturali prohibita, in aliquo tandem virginitatis casu posset in ea dispensari, quod nullo modo dici potest. Lege Boss. tom. 3. moral. tit. 24. numer. 8. & 9. de Pollutione & numer. 26. & 27. de ipsa fornicatione, aliisque, quos idem citat. Sed hæc Scholasticis enucleanda relinquamus. Nos quoad praxim.

Concubinatus.

2. Dubitamus primò: De concubinatus, qui quantum possit esse inter conjugatos, sacro Ordine initians, Religiosos, &c. & sic pertinere ad alias species tamen, quia frequentius est inter solutos, huc merito illum reducimus.

Respondeo: Concubinatus non solum est quando quis Concubinam domi retinet, sed etiam quando foris extra domum, modò ad illam per modum habitus, ut libet, accedat. Utuntur periculosum peccatum, propter continuationem peccandi, duasque penas habens: Vna est in foro interno, ut non possit Concubinarius absolvi, nisi domo ejiciat Concubinam; vel si ea habens extra domum, nisi firmiter proponat ad illam non accedere, addit experientia alicuius temporis, iuxta præcedentiam Confessarij.

3. Quid, si ejici non possit? de hoc in Methodo, conf. tit. 3. cap. 3. (adde Bonac. de matrim. q. 4. p. 14. numer. 11.) non pauca dicta à nobis sunt, sicut etiam ibid. lib. 2. c. 1. §. 7. de modo, quo ejusmodi habitualia peccata sunt apud Sacerdotem deponenda.

Altera pœna est in foro externo, Tridentinum enim sessione 14. cap. 8. decrevit, ut Concubinatus ter ab Episcopo, admoneatur; qui nisi resipiscat, excommunicetur: quod si per annum in e. communicatione perseveraverit, castigetur. Concubina item ter admoneatur; quæ nisi resipiscat, ejiciatur à Civitate, vel etiam ex Diocesi. De pœnis Concubinarij lege Azor. parte tertia, lib. 3. cap. 6. Concubinarius si sit Clericus, suspensioni subiacet, ex Trident. sessione 15. c. 14. sed post sententiam, lege citatos Doctores, quibus adde Sayr. tom. 1. Clau. Reg. lib. 8. cap. 2. Graff. lib. 2. cap. 76. Tolet. lib. 1. cap. 76.

Copula cum Vidua.

4. Dubitamus secundò: An copula cum vidua sit simplex fornicatio; Respondeo, Ita; quia vidua soluta est. Et licet Navarrus in manual. cap. 27. num. 97. putet hanc